

Monumentnummer*: 507144

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 20 mei 1997
Kadaster deel/nr 82656/175

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Blije Noardeast-Fryslân Fryslân

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Blija I 820

Omschrijving**

Inleiding

De BOERDERIJ uit 1872 met dwarsgeplaatst voorhuis, hals en schuur is gebouwd in baksteen-architectuur met Neo-Classicistische invloeden. De boerderij is aan de achtergevel van de schuur gedateerd door een gedenksteen met het opschrift: de eerste steen gelegd door REINDER JAKOBS BOERSMA den 18 juni 1872. De boerderij vervangt een oudere boerderij ter plaatse en ligt op de hoek van een enigszins verhoogd perceel waarop volgens de kaart van Eekhoff (1853) de Scheltema-state stond. Het voorhuis van de boerderij is ten noorden van de oostwest-as van de schuur geplaatst. De boerderij is gedeeltelijk omgracht en omzoomd door singelbeplanting; een tuinaanleg is niet herkenbaar. De boerderij heeft aan de Vogelzangsterweg een oprit met betonnen hekstijlen. De achtergevel van de boerderij is karakteristiek voor een akkerbouwbedrijf; thans is het een woonboerderij. Het woonhuis is tijdens de Tweede Wereldoorlog gesplitst bewoond, waardoor een bedstedewand in een der woonkamers is gewijzigd in twee slaapkamers; deze wijziging is onveranderd. De boerderij ligt ten zuiden van en buiten de dorpskom van Blija.

Op het achtererf staat een tot boerderijtje verbouwde, vermoedelijk in aanleg 18de-eeuwse woning, die sedert lang in gebruik is als bijshuur. Deze is voor de bescherming van rijkswege van ondergeschikt belang.

Omschrijving

Het dwarsgeplaatste voorhuis heeft globaal een rechthoekige plattegrond en bestaat uit één bouwlaag onder schilddak belegd met zwart geglaazuurde, platte friese pannen en heeft twee schoorstenen op de nokhoeken. De gevels zijn opgetrokken in bruine bakstenen met knipvoeg en een gepleisterde plint. De gevelwanden worden geleed door een omgaande, gepleisterde band ter hoogte van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

onderdorpels van de vensters. De gevels worden aan de bovenzijde afgesloten door een eenvoudige gevellijst met rechthoekige lijstjes. Op de hoeken van het woonhuis zijn hoeklisenen met gepleisterde spiegelvlakken.

De symmetrisch ingedeelde voorgevel heeft een risalerende middenpartij, met aan weerszijden twee omlijste, getoogde H-vensters met een kuif. Op de hoeken van het middenrisaliet hoeklisenen met gepleisterde spiegelvlakken. De hoofdingang heeft een stoep en een verdiept portiek met een porte brisee met gietijzeren deurroosters. Het risaliet loopt door in een gemetselde dakkapel, waaraan een balkon op consoles en met een houten balustrade.

De dubbele balkondeur is getoogd en drieruits. De zuidgevel van het voorhuis heeft een getoogd H-venster onder streklaag en een kelderraam met diefijzers. In de noordgevel van het voorhuis zijn twee getoogde H-vensters onder een streklaag. De oostgevel van het woonhuis wordt oversneden door het tussenlid, onder afgeknot dak. Aan de zuidzijde is de zij-ingang en een getoogd zesruitsvenster met ijzeren roedeversdeling. Beide gevelwandopeningen zijn getoogd en onder een rollaag. In de noordzijde van het tussenlid zijn twee getoogde vensters onder een rollaag.

De schuur van de boerderij heeft een rechthoekige plattegrond. De langsgevels zijn laag en de korte gevels zijn hoger opgetrokken in bruine bakstenen met dagstreep in de voeg. Het westelijk dakschild is belegd met verbeterde Hollandse pannen; de overige met riet en aan de noordzijde liggen vier regels platte Friese dakpannen. De uileborden zijn niet streekgebonden, segmentvormig en met ajour figuurzaagwerk.

Aan de westzijde is een dubbele schuurdeur en een ijzeren stalraam; in de zuidgevel een zijdeur en drie getoogde, negenruits ijzeren ramen, genummerd '245', van de deel. Aan de oostzijde van links naar rechts: een getoogde dubbele schuurdeur, een groot ijzeren meerruitsvenster, een rond venster met een Davidster-tracering en daarboven de gedenksteen, een staldeur en een privaatraampje. In de noordgevel zeven ijzeren, getoogde zesruits stalruitjes.

Het 19de-eeuwse INTERIEUR van de boerderij is vrijwel geheel oorspronkelijk. Aan de achterzijde van de schuur zijn de paardestallen met ruif; in de stal is de knechtenbedstede aanwezig, aan de voorzijde is een inpandige wagenschuur. In de hal in het tussenlid is een regenwaterput, vensterblinden en een keuken, die is betegeld met witjes. De op de gang uitkomende deuren zijn alle gehout. In het voorhuis wordt de gang door een boog ter hoogte van de bedestedewanden in de kamers verdeeld in voor- en achtergedeelte. Tot de waardevolle INTERIEUR-onderdelen van het voorhuis behoren ondermeer de inrichting van de voorkamer met balkenplafond in originele kleurstelling, de houten schouw met een schoorsteenstuk vervaardigd door T. Terpstra (1891) voorstellend een rivierschap met een kapel op een rots, de kamerblinden in kasten en de houten bedstede- en diggelkastwand. In de andere voorkamer zijn ondermeer kamerblinden.

Waardering

De boerderij met dwarsgeplaatst voorhuis uit 1872 is van algemene cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde:

- vanwege de visuele gaafheid en de fraaie ligging ter plaatse van een cultuurhistorisch waardevol terrein,
- vanwege de hoge mate van esthetische kwaliteit van het ontwerp,
- vanwege de architectonische gaafheid van het interieur,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de hoge mate van belang wegens de gaafheid van de detaillering, in het bijzonder van het 19de-eeuwse interieur van het voorhuis,

- vanwege de hoge mate van gaafheid van het exterieur.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)